

Выклікі і матывацыі рэфармаваньня сацыяльнай сфэры Беларусі

3

Ахова здароўя

Андрэй Екадумаў

Незалежная Беларусь да сёньня захавала сыстэму дзяржаўнага бясплатнага мэдычнага абслугоўваньня пры наяўнасьці комплексу мэдычных ільготаў для розных катэгорыяў насельніцтва. Блякада рынкавых рэформаў на дзяржаўным узроўні, кансэрвацыя савецкай сыстэмы дзяржаўнага разьмеркаваньня мэдычных паслугаў, што абслугоўвае папулісцкую палітыку ўраду, далей немагчымыя з-за адсутнасьці фінансаваньня ўсеагульнай бясплатнай аховы здароўя ў ранейшым аб'ёме. Разам з тым у краіне назіраецца працэс стыхійнага фармаваньня рынку мэдычных паслугаў (у тым ліку і ценявага), які ідзе паралельна з дэградацыяй сыстэмы бясплатнай аховы здароўя. Але разьвіцьцё сыстэмы прыватных мэдычных паслугаў гамуецца з-за палітыкі ўладаў, накіраванай на адбіраньне сродкаў у прадпрымальнікаў. Бо пры паступовым пераходзе дзяржаўнай мэдыцыны на наданьне платных мэдычных паслугаў прыватная мэдыцына складзе канкурэнцыю дзяржаве-манапалістцы. Хаця разьвіцьцё прыватных мэдычных устаноў, рынку мэдычных паслугаў і падрывае дзяржаўную манополію, улады не зацікаўленыя ў поўнай ліквідацыі прыватнай мэдыцыны. Яна прыносіць даходы і здымае частку цяжару зь дзяржаўнай сыстэмы мэдычнага абслугоўваньня.

Разам з тым у дзяржаўных мэдычных установах грамадзяне за мэдычныя паслугі плацяць двойчы: калі ўносяць падаткі ў дзяржаўны скарб і калі беспасярэдне аплачваюць мэдычныя паслугі. Сплачаныя падаткі выдаткоўваюцца

бязь ведама падаткаплатнікаў, ананімна, а іх разьмеркаваньне ажыцьцяўляецца непразрыста. Барацьба дзяржавы за манаполію ў сфэры аховы здароўя стварае на сёньня патавую сытуацыю, калі ні дзяржава ня можа забясьпечыць якаснай сыстэмы мэдычных паслугаў, ні прыватны бізнэс ня ў стане зрушыць сытуацыю ў лепшы бок. Скарачэньне пераліку абавязковых бясплатных і ўвядзеньне платных паслугаў у дзяржаўных мэдычных установах ніяк не падвышае якасьці апошніх, а толькі кладзецца дадатковым цяжарам на плечы малазабясьпечаных грамадзянаў. Да таго ж манаполія ў сфэры мэдычнага абслугоўваньня не стымулюе зьніжэньня цэнаў на мэдычныя паслугі. Пры гамаваньні рынкавых пераўтварэньняў і захаваньні адміністрацыйнага разьмеркаваньня паслугаў і ільготаў захаваецца ценявы рынак мэдычных паслугаў. У дадзеным выпадку ўзровень мэдычнага абслугоўваньня можа залежаць як ад фінансавых магчымасьцяў, так і ад сацыяльнага статусу, пасады, доступу да разьмеркаваньня прывілеяў і г. д.

Пераўтварэньні ў сфэры аховы здароўя, пры адсутнасьці стратэгіі разьвіцьця страхавой мэдыцыны з боку дзяржавы, усё адно будуць адбывацца, але стыхійна. Рынак мэдычных паслугаў будзе разьвівацца паралельна зь дзяржаўнай мэдыцынай і за кошт яе, але без гарантыяў малазабясьпечаным грамадзянам. Малазабясьпечаныя слаі грамадзянаў усё ў меншай ступені здолеюць разьлічваць на эфэктыўнае, якаснае мэдычнае абслугоўваньне, а платныя мэдычныя паслугі будуць ім недаступныя. Пры захаваньні сёньняшняй сытуацыі ў сыстэме аховы здароўя патрэбы насельніцтва ў мэдычным абслугоўваньні ня будуць забясьпечаныя дастаткова, што, у выніку, будзе судзеяць узросту сьмяротнасьці і захворваньняў насельніцтва.

Сацыяльная дапамога

Андрэй Екадумаў

Сыстэма сацыяльнай дапамогі ў Беларусі ня ёсьць эфэктыўнай, пра што сьведчыць рост колькасьці бедных грамадзянаў, якія маюць патрэбу ў сацыяльнай падтрымцы, а памеры дапамогі, якая ім аказваецца, ня ёсьць дастатковай.